

Från renhållningshjon till modeaccessoar

10 000 år av relationer människa–hund i Sverige

Föredrag vid ett symposium i Uppsala 15 februari 2013.
Utgivna av Anne-Sofie Gräslund och Ingvar Svanberg

UPPSALA 2014

Kungl. Gustav Adolfs Akademien
för svensk folkkultur

Abstract

Från renhållningshjon till modeaccessoar. 10 000 år av relationer människa–hund i Sverige. Föredrag vid ett symposium i Uppsala 15 februari 2013. (From scavenger to fashion accessory: 10,000 years of human–canine relations in Sweden. Proceedings of a symposium in Uppsala on 15 February 2013.) Edited by Anne-Sofie Gräslund and Ingvar Svanberg. *Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi* 133. Uppsala 2014. 171 pp. ISSN 0065-0897, ISBN 978-91-87403-09-5.

The cultural history of the dog in Sweden has received meagre attention from researchers, despite the fact that dogs and humans have kept one another company since the Scandinavian peninsula began to be inhabited. Archaeological evidence shows that dogs arrived with the first hunters who made their way here after the retreat of the ice sheet more than 10,000 years ago. Over the ensuing millennia, dogs and human beings have lived in a symbiotic relationship, the terms of existence of the former shaped by the people they have lived with. As man's companion, the canine species was, from early on, assigned many different roles and existed in many variants, from small lapdogs to magnificent guardians of livestock. Dogs have been used in various spheres – as hunting, guard and herding dogs – but have also played a part in narrative tradition and the popular imagination. Our view of dogs and their areas of use shifts according to the needs that exist in society. In our own day, the canine genome has been mapped, which means that the dog can now serve as a model for certain human diseases. At the same time, it remains important as our helper in numerous contexts, and continues to meet our emotional needs. From a variety of perspectives, this book describes the lives of dogs and how they have been viewed, as a working animal, status symbol and companion, in different social settings in Sweden down the ages.

Keywords: dog, hunting, livestock rearing, dogs in prehistory, art, literature, popular religion and folk tradition, domestication, archaeozoology, dog names, dog training.

Omslagsbild: Interiör från Bayards källare vid Södermalmstorg i Stockholm. Målning av Carl Wilhelm Swedman 1837 (Stockholms stadsmuseum).

© Författarna och Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur 2014

ISSN 0065-0897
ISBN 978-91-87403-09-5

Printed in Sweden 2014
Textgruppen i Uppsala AB

Innehåll

Föroord	7
Staffan Thorman: Hunden som människans följeslagare genom tiderna .	9
Anne-Sofie Gräslund: En hund begravnen. Hunden från stenålder till medeltid	31
Daniel Möller: Pompes aska och stoft. Hundgravspoesins funktioner under stormakts- och frihetstiden	49
Eva-Lena Bengtsson: Bland stubbar, gräs och sidentyg. Om hundens plats i svensk konst	69
Bengt af Klintberg: Några legendariska hundar	85
Ingvar Svanberg: »Skäller när han skälla bör». Allmogehunden i det förindustriella Sverige	95
Katharina Leibring: Från <i>Trogen</i> till <i>Tyson</i> . Hundnamn i Sverige i förändring	121
Karin Dirke: Från bruksdjur till livskamrat. Hundens 1900-talshistoria speglad i hundlitteraturen	139
Jenny Berglund: Hunden i ett mångreligiöst samhälle	153
Författarna	171

Från *Trogen* till *Tyson*

Hundnamn i Sverige i förändring

Katharina Leibring

Vad är ett hundnamn? Det kan finnas flera svar på den frågan. Ibland avses rasmamn som *Jack Russell terrier* eller artnamn som *Canis familiaris* för tamhund. De hundnamn som behandlas i den här artikeln är dock sådana som i grammatiken benämns *egennamn*. Med det avses ett identifierande språkligt uttryck som direkt syftar på en viss entitet eller individ (se SAG 2 s. 121 f.). Det kan vara en människa, en plats, ett hus, en hund, en båt, en leksakskanin m.m. När vi namnger kan vi, förenklat uttryckt, antingen välja ett redan befintligt namn som vi känner till eller bilda ett nytt namn, som namnforskaren Thorsten Andersson visat i flera modeller (senast 2009 s. 15 f.). Om vi bildar ett nytt namn utgår vi ofta från de redan befintliga namn eller namnelement som är lagrade i vår hjärna, vilket innebär att varje människa har sitt eget personliga namnförråd eller onomastikon (Nyström 1998 s. 231).

Varför namnger vi? Den norske etnologen Bjarne Rogan (1994 s. 81 ff.) har pekat på tre perspektiv eller aspekter. Hans första perspektiv är det *singulariserande* – namnet svarar mot ett behov av att kunna peka ut eller identifiera. Namn är bekväma och praktiska att använda, de hjälper oss att strukturera vår tillvaro och gör det lättare att kommunicera. Men att singularisera är också något mer än att bara peka ut. Namnet får en kvalitativ dimension eftersom man som namngivare har bedömt någon/något vara värd/värt att skilja ut från omgivningen med ett namn.

Det andra perspektivet är det *expressiva* eller *emotiva* – namn är också ett sätt att kommunicera känslor, intryck, idéer och tankar. Hur vi uppfattar världen och hur vi vill bli uppfattade av den kan gestaltas i hur vi väljer namn och vem eller vad vi ger namn. Inte sällan manifesteras det i smeknamn eller öknamn, namn som ofta har humoristiska inslag.

Rogans tredje perspektiv är det *rituella*, som kan ta sig uttryck i traditioner om att vissa varelser eller entiteter *bör* namnges. Namnens innebörd anses i många kulturer ha stor betydelse och namngivning kan vara förknippad med magiska riter. Olika typer av uppkallelse och seder förknippade med dem kan föras hit. Våra barn uppkallas ofta efter äldre släktingar, husdjur efter tidigare djur vi haft, ställen efter platser där vi tidigare bott. Detta kan ske medvetet eller omedvetet, ofta för att den tidigare namnbärandes goda egenskaper ska överföras. Omvänt kan det också anses föra otur med sig om man uppkallar något djur efter ett tidigare djur som förolyckats, eller om namnet på annat sätt fått negativa konnotationer.

Welcops Lollo-Leika (uppfödarnamn) med tilltalsnamnet Lollo och smeknamnet Lolloliten. (Foto Christina Leibring Parrow.)

Dessa tre perspektiv bildar tillsammans en bra resonansbotten vid studier av alla slags namn, inte minst hundnamn. Termen *hundnamn* är flertydig och över huvud taget är terminologin kring namn på hundar inte fastlagd. Med hundnamn kan avses det namn som tilldelas valpen av uppfödaren och som består av kennelns namn och ett individuellt namn, som t.ex. *Welcops Lollo-Leika*. Termerna *officiellt registernamn* (alltså kennelns namn och det namn uppfödaren givit valpen) respektive *registernamn* har använts av tidigare svenska hundnamnsforskare (Mattisson 1999, Othén 2007) om denna typ av namn. En nackdel med termen *registernamn* är att namnen i Centrala hundregistret (se om detta nedan) naturligt nog gärna benämns registernamn, även om de förtecknade namnen där ofta är hundarnas ägar- eller tilltalsnamn, och alltså inte de namn som givits av uppfödaren. I denna artikel behandlas inte uppfödarnamnen utan i stället den namntyp som jag vill kalla *tilltalsnamn*, alltså det namn som vi kommunicerar och presenterar vår hund med i dagligt tal – t.ex. *Lollo* – och som oftast är valt av ägaren. Tilltalsnamnet har även benämnts *ägarnamn* (Othén 2007) – namnet är alltså givet av ägaren, inte av uppfödaren, även om det inte sällan har hämtats från den individuella delen av det namn som givits av uppfödaren. Jag har inte studerat hundars eventuella smeknamn – t.ex. *Lolloliten* – även om sådana ju ofta används inom familjen. Eftersom jag vid analysen av dagens hundnamn utgår från namnen i Centrala hundregistret, har jag valt att inte använda termen registernamn utan i stället termerna *uppfödarnamn*, alltså namn givet av uppfödaren, respektive *tilltalsnamn*, namn använt (och ofta givet) av ägaren. Båda dessa namntyper återfinns i Centrala hundregistret, även om tilltalsnamnen dominerar.

Syfte och tidigare forskning

Jag vill beskriva utvecklingen av hundnamnsförrådet i Sverige och också visa hur olika samhällsliga tillstånd, drag och företeelser har kommit till uttryck i valet av hundnamn genom tiderna. Kapitlet inleds med en kort exposé över bevarade hundnamn från medeltiden och framåt utifrån de rätt sparsamma källorna. Från 1800-talets sista decennier har vi fler namn på hundar i Sverige upptecknade, och huvuddragen i dessa namn presenteras och diskuteras. 1900-talets stamböcker leder fram till dagens namn, hämtade från Centrala hundregistret. Dagens hundnamnsförråd analyseras på flera sätt: kvantitativt, hur namnen språkligt sett är uppbyggda och utifrån deras plats i det allmänna namnförrådet. Några andra områden som jag kort berör är huruvida olika raser tilldelas olika namn, om alla namn är könsbundna och varför tikar oftare tycks ges personnamn.

Det finns fortfarande många vita fläckar inom forskningsfältet djurnamn. I min avhandling (Leibring 2000 s. 32–40) ger jag en översikt över den dåtida viktigaste litteraturen. Det internationella intresset för djurnamnsforskning har ökat under senare år, och hösten 2013 anordnades det första internationella symposiet helt ägnat åt djurnamn i Mainz, Tyskland. Avsnitt om djurnamn ingår nu också i de flesta moderna läroböcker i namnforskning, t.ex. i den finska (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2012) och den tyska (Nübling, Fahlbusch & Heuser 2012). Mindre undersökningar av samtida hundnamn har publicerats såväl i Sverige (Palmborg 1964; Mattisson 1999; Leibring 2007; Othén 2007) som utomlands (Döbnig-Jülch 1977; Anttila 1994; Hansen 1999; Blomqvist 2011; Schaab 2012), men studier av namn på äldre tiders hundar är få.

Hundnamn under vikingatid och medeltid

Från antiken och den antika litteraturen finns enstaka hundnamn bevarade, t.ex. namnet på Odysseus trogne hund som hette *Argos*. Endast strödda exempel på hundnamn är bevarade från det vikingatida Norden. I de isländska sagorna finns ett tiotal namngivna hundar (Fritzner 2 s. 94). De bär i regel korta, ofta tvåstaviga namn, som *Buski*, *Flóki*, *Rosta*, *Stutt* och *Vígi*, namn som var lätta att uppfatta av hundarna (Bernström 1962 sp. 74). I den sena riddarsagan om Didrik av Bern räknas ett antal hundar upp: *Brakki* och *Porsi*, *Luska* och *Ruska*, *Stutti* och *Stapi*, *Paron* och *Bonikt*. De namnen skrivs parvis och de rymmer i vissa fall. Dessa fornvästnordiska hundnamn syftar i flera fall på hundens utseende, som i *Buski* och *Flóki*, som båda betecknar något tätt, tovtigt, yvigt och väl beskriver pälsen. Namnet *Stutt* betyder 'kort' och kan väl syfta på antingen svans eller öron. Också inre egenskaper kunde vara namngivande: *Vígi* betyder 'den stridbare', *Rosta* 'strid' och *Brakki* 'den skällige' (Hansen 1999 s. 20 ff.).

Från medeltiden är många hundnamn kända både från kontinenten och från Storbritannien, särskilt då namn på hundar med ägare från adel och kungahus.

I Kathleen Walker-Meikles *Medieval pets* (2012 s. 17 f.) uppges bl.a. namn som syftar på egenskaper hos hunden, som *Sturdy* och *Whitefoot*. *Terri* kan vara ett namn givet efter rastypen; hunden, som tycks vara av terriertyp, är avbildad på sin mattes gravvård och har detta namn ingraverat i halsbandet. Det finns också namn som är lån av personnamn: *Jacke*, *Bo*, *Parceval*. En särskild förteckning med över tusen namn lämpliga på jakthundar finns också bevarad vidhängd ett manuskript till den kända *The Master of Games*, som hjälp vid namngivning för »masters of hounds» (a.st.). Om och hur dessa namn verkligen använts vet vi inte. Några exempel från manuskriptet i fråga är *Nosewise*, *Amiable*, *Nameless*, *Blanche*, *Absolom*. Namnen är hämtade från flera håll, men många tycks anspela på hundens egenskaper – inre eller yttre. Walker-Meikle (a.a. s. 18) ger också hundnamn ur dokument från en skyttefestival i Zürich i Schweiz år 1504, där det vanligaste namnet var *Fürstli*. Men vissa namn anspelade på ägarens yrke; så ägdes t.ex. hunden *Hemmerli* ('liten hammare') av en låsmed.

Hundnamn under 1600- och 1700-talen

Det är först från 1600-talet som vi har säkra belägg på hur svenska hundar benämns. De kända namnen under tidigmodern tid har så gott som alla givits till hundar i högreståndsmiljö. Om hundarna på bondgårdarna hade namn vet vi lite om, och vi vet inte heller hur vanligt det var med hundar på landsbygden. Uppgifter om att hundar störde och stökade till inne i kyrkan under gudstjänsterna (Malmstedt 2002 s. 54 ff., 181) tyder dock på att det fanns gott om hundar i socknarna.

I den genomgång av nästan tusen bouppteckningar från 1700-talets Värmland som jag gjorde för min avhandling om nötkreatursnamn (Leibring 2000) fann jag bara knappt trettio hundar registrerade.¹ Det bör förstås ha funnits många fler hundar i gårdarna, men eftersom de uppenbarligen inte ansågs ha något särskilt värde registrerades de inte i bouppteckningarna. Av de noterade hundarna var två namngivna: »1 st. hund wid namn stark» från en större gård i Köla 1781 och »1 stor wallhund Atis» från prästgården i Brunskog 1792. Att det klassiska namnet *Atis* används i prästgården är inte förvånande: *Atis* är ju huvudperson i Gustaf Philip Creutz välbekanta herdedikt från 1762 och därför ett passande namn på en vallhund. Namnet *Stark* är mer i linje med namn som tycks ha använts under tidigare århundraden, dvs. ett namn som syftar på hundens egenskaper. Det går säkert att hitta fler hundnamn i bouppteckningar, men det är ett tidskrävande arbete.

De flesta kända hundnamnen från tidigmodern tid kommer alltså från samhällets högre skikt. Inte minst de kungligas hundar och namn känner vi till ge-

¹ De flesta bouppteckningarna, med originalen i Värmlandsarkiv, är nu digitalt tillgängliga på sok.riksarkivet.se/bouppteckningar.

nom brev, dagböcker, gravdikter (Möller 2011) och målningar. Namnforskaren Hugo Karlsson (1987) har sammanställt en rad hundnamn från perioden och han kan visa på olika namntyper beroende på om det är jakthundar eller knähundar som namnges. Bland de kungliga hundarna finns Hedvig Eleonoras knähundar *Courtisane* och *Fidèle* men också Karl XI:s jakthund *Fairfax* och Karl XII:s *Caesar*, *Favorit*, *Pompe* och *Snushane*. Den mest kända hunden bland dessa är naturligtvis *Pompe* eller *Pompée*, odödliggjord i Israel Holmströms gravdikt (se Daniel Möllers artikel i denna volym). Namnet *Pompée* är en fransk form av det romerska fältherrenamnet *Pompejus*, och det har använts om hundar i olika länder (Redmonds 2004 s. 152). Från adelsmannen Johan Ekeblads brev omkring 1650 kommer namnen *Herz*, *Kavaljer*, *Lakej* och *Sinka* (Karlsson 1987 s. 87 f.), och i Johan Runius något senare dikt »Jägar-Menuet» finner vi namnen *Jäger*, *Körpå*, *Klinga* och *Spåre* (a.a. s. 87), namn som återkommer på senare tiders jakthundar.

Många hundar från 1600- och 1700-talen är enligt Hugo Karlsson uppkallade efter antika gestalter, som Caesar, Hektor och Pompe. Där finns rätt många personbeteckningar: *Courtisane*, *Kavaljer*, *Lakej*, *Pajas*, *Snushane*. Vanliga personnamn är dock sällsynta; tiken *Kersti Berg* i Dalins dikter (Möller 2011 s. 198 ff.) har ett namn som påminner om dåtidens tjänsteflickors och kan ha namngivits så som ett komiskt grepp. Så kan också ha varit fallet med C. G. Tessins tax *Pehr* (Karlsson 1987 s. 86). Man kan jämföra med att dåtidens lantbruksdjur sällan tycks ha fått vanligt förekommande personnamn men att exempel finns från ladugårdar ägda av t.ex. präster och brukspatroner. Kor, tjuvar och oxar kunde där få namn som *Silfwersparre*, *Ulrika*, *Carolina*, *Gustaf* och *Hagman* (Leibring 2000 s. 370 f.). Endast djur av hankön fick namn som motsvarar mänskliga efternamn eller släktnamn.

Vissa jakthundsnamn tycks vara bildade till verb eller fraser (*Körpå*, *Spåre*), och namn på jakthundar innehåller också fler svenska ord. Inte så få namn, särskilt på knähundar, skrivs i fransk form. Det stämmer väl överens med att hoven under 1600-talets andra hälft drev på förfranskningen i de högre kretsarna (Karlsson 1987 s. 90). Som många andra språkliga och kulturella nyheter kan de hundnamn som användes vid hovet ha spridits över landet och på sikt till andra befolkningsgrupper. Hur spridningen gått till och när den skett är svårt att få fram uppgifter om, eftersom namnmaterial från de flesta sociala och regionala grupper före 1800-talets slut saknas eller är svåråtkomligt.

1800-talets hundnamn

År 1880 trycktes i den då nystartade (och fortfarande levande) tidskriften Svenska landsmål och svenskt folkliv en längre uppsats av dialekt- och folklivsforskaren Johan Nordlander med titeln »Norrländska husdjursnamn». Ca 200 insamlade hundnamn ingår där tillsammans med flera hundra namn på andra husdjur, främst på nötkreatur och getter. Uppgifterna kommer huvudsak-

ligen från informanter i norra Sverige, men även en del namn från sydligare landskap är förtecknade. Somliga namn är insamlade redan under 1830- och 1840-talen av den kände folklivsupptecknaren Gustaf Ericsson i Sörmland (Ericsson 1989 s. 91 f.). Nordlander (1880 s. 419–423) delar in större delen av namnen i åtta grupper, som han kallar namn efter

- snabbhet, hurtighet: *Ferm, Flink, Hurtig, Munter, Rapp, Snabba*
- mod, styrka: *Bister, Björn*
- jakt: *Jäger, Krut, Ladda*
- vakt: *Fylax* (grek. *phylax* ’väktare’), *Väcker*
- smeknamn: *Fina, Galant, Lady, Pärla, Trogen*
- skämtsamma namn: *Fråg’en, Gissa, Som-du*
- personnamn: klassiska – *Diana, Flora, Hektor, Karo*; vanliga – mest kortformer som *Nelly, Lona, Figge, Jonte, Nisse, Truls*
- övrigt, oklassificerade namn: *Båtsman, Dunder, Klinga, Pajas, Passopp, Spela*.

Gruppen smeknamn innehåller vad vi idag snarare skulle kalla för berömmande namn. Hit för Nordlander också personbeteckningar som *Kejsare, Lady* och *Lord*. Det är intressant att *Lady*, med uttalet »Leddy», finns med redan i Ericssons sörmländska material. Namnet, liksom *Mylord*, kan ha spridits med de engelska storjägare som fanns i Sverige vid 1800-talets början. De skämtsamma namnen är ofta sådana som svarar på frågan »Vad heter hunden?». Svaren är avsedda att skämta med den som frågar eftersom de anspelar på att hunden kan tala (*Fråg’en*) eller att hunden har samma namn som frågaren (*Som-du*). Bland de vanliga personnamnen finns mest kortformer, alltså namn som inte så ofta gavs som dopnamn till barn på 1800-talet men som barn och vuxna kunde kallas informellt. Bland de oklassificerade namnen finns flera som jag skulle ha fört till jaktgruppen, som *Dunder, Klinga* och *Passopp*. Dessa namn överensstämmer också väl med namn som indelta soldater bar i Sverige (se t.ex. Furtenbach 1987) under 1700- och 1800-talen.

Nordlander gör inga direkta analyser av hur hundarnas olika funktioner avspeglas i deras namn men konstaterar (1880 s. 422) att personnamn förekommer rätt ofta som hundnamn. Att hundar fick namn efter avskydda politiker påpekas; så var *Bismarck* tydligen vanligt som hundnamn vid den här tiden (a.a. s. 423). Från det äldre materialet känns de klassiska personnamnen igen, men också vissa namn som anspelar på jakt, t.ex. *Jäger* och *Klinga*. Här har vi alltså en fortsatt namntradition. *Trogen* förekommer i många landskap, liksom *Flink, Frank* och *Munter*, också i den feminina formen *Munta*. Det är färre feminina än maskulina namn upptecknade i Nordlanders material, vilket inte kommenteras av honom.

År 1890 ägnar Carl Cederström i Svenska Jägarförbundets nya tidskrift några sidor (1890 s. 190–193) åt hundnamn. Han understryker (s. 191) att namn ofta ges efter hundens funktion och att det finns regler att upptäcka: »Jag tror likaså, att det ej faller någon in att kalla en mops *Tapper* eller en King-Charles-

hund *Sultan*, ej heller en vit hynda *Negress*.» Varifrån hans namnstoff kommer framgår inte, men med tanke på var artikeln är publicerad kan det naturligt nog antas innehålla många namn på jakthundar.

I hans indelning efter hundtyper ges knähundarna ofta franska namn, som *Bijou* och *Caresse*. Även *Bella* räknas hit. Gårdvararnas namn tyder enligt Cederström på duglighet. Här finns namnen *Lejon*, *Tyrann*, *Trofast*, *Trogen*. Jakthundarna delas in i stövare och hönshundar, alltså fågelhundar. Stövarnas namn har ofta jaktanknytning: *Kula*, *Krut*, *Lägg an*, *Spela*, *Jäger* osv. Hönshundarna får lite »finare» namn, kanske från antika gudar och gudinnor; de kan också få personbeteckningar som *Lady*, *Don*, *Shah*. Också personnamnens fördelning skiljer sig mellan jakthundstyperna enligt Cederström. Hönshundarna får modernare namn, ibland med utländsk klang, som *Nelly*, *Jane*, *Peggy*, *Sally*, *Max*, *Rolf* etc., medan stövarna får de mer vardagliga *Jonas*, *Jeppe*, *Truls* och *Lisa*. Cederström sammankopplar de olika namnvalen med hundägarnas olika sociala och kulturella ställning. Hönshundarna ägdes av gentlemän, stövarna av allmogeskyttar, vilket förklarar valen av olika personnamnstyper på deras hundar.

1900-talets första hälft

Ur Svenska kennelklubbens stamböcker kan ett mycket rikt namnmaterial hämtas. Nils Palmborgs intressanta genomgång från 1964 får här tjäna som underlag. En av Palmborgs (1964 s. 135–138) viktigaste iakttagelser är att hundens funktion avspeglas i namnet, precis som Cederström skrev 60 år tidigare. Detta gäller särskilt jakthundarna, som i stor utsträckning fortfarande får sina traditionella namn; vissa är bekanta ända sedan 1600-talet. Palmborg visar också hur olika kulturella och politiska influenser i samhället syns i namnen. Årtionde för årtionde redovisar han de nya namn som kommer in i hundnamnsförrådet. Han konstaterar bl.a. att personnamnens andel ökar och att fler engelska namn tas i bruk i takt med den ökande amerikaniseringen i samhället. Han framhåller dock att traditionens makt är stor och att många gamla hundnamn lever vidare.

Palmborgs text skrevs för nästan 50 år sedan, och sedan dess har både hundhållningen och synen på hunden som sällskapsdjur kraftigt förändrats i vårt urbaniserade och postmoderna svenska samhälle. Hur dagens bestånd av hundnamn ser ut ägnas resten av mitt bidrag.

Dagens hundnamn

Det material jag huvudsakligen utgått från är Centrala hundregistret (CHR), som vid årsskiftet 2012/2013 omfattade knappt 700 000 djur. Närmare 650 000 av dem är registrerade med namn.

Tilltalsnamnet är den i särklass vanligaste namnformen i CHR i fältet Namn. Vissa hundar, uppskattningsvis högst tio procent, är noterade under sitt uppfödarnamn. I registret finns alltså över en halv miljon hundar med tilltalsnamn. Hur många enskilda namn som finns är delvis beroende på vilka stavningsformer som man för in under en och samma namnform. Detta är ett vanligt problem också för personnamnsforskare, och det kan exemplifieras med frågorna: Ska *Boss* och *Bozz* räknas som samma namn? Hur göra med *Cheri* och *Cherie*? Jag har sammanfört namnformer som uttalas likadant i normalt svenskt uttal enligt principer som används vid kvantifiering av personnamn av t.ex. Statistiska Centralbyrån i deras statistiska sammanställningar över namnfrekvenser (www.scb.se). I de nyss givna exemplen sammanförs alltså namnformerna *Boss* och *Bozz*, liksom *Cheri* och *Cherie*, och den vanligaste formen får vara uppslagsform. I de listor över vanliga hundnamn som Jordbruksverket publicerat på sin webbplats (www.jordbruksverket.se) är däremot alla stavningsformer åtskilda. Den statistik som jag presenterar stämmer därför inte helt med Jordbruksverkets.

CHR innehåller ett fantastiskt namnmaterial, men där finns förstås vissa felkällor; en är om fel kön har matats in. Eftersom jag bl.a. vill undersöka vilka namn som används om båda könen, är det viktigt att minimera den faktorn. Jag har löst detta problem genom att definiera könsöverskridande namn på följande sätt: för att ett namn ska anses vara könsneutralt eller könsöverskridande ska det mindre använda könet omfatta åtminstone 20 procent av de registrerade hundarna med ett visst namn.

De vanligaste hundnamnen idag och deras förhållande till vanliga förnamn på barn

Tabell 1. De 20 vanligaste namnen på tikar i Centrala hundregistret (utdrag 2013-01-14).

Plac.	Namn, inkl. varianter	Antal	Plac.	Namn, inkl. varianter	Antal
1	Molly	5894	11	Nova	1830
2	Wilma	4467	12	Lisa	1748
3	Bella	3604	13	Mimmi	1717
4	Ronja	3532	14	Lady	1677
5	Alice	2450	15	Ebba	1627
6	Selma	2347	16	Zita	1527
7	Maja	2287	17	Elsa	1497
7	Sally	2287	18	Kajsa	1487
9	Tindra	1958	19	Freja	1451
10	Doris	1908	20	Isa	1392

Sedan jag lemmatiserat namnformerna, dvs. slagit samman vissa stavningsvarianter enligt ovan anförda principer, var *Molly*, *Wilma*, *Bella*, *Ronja*, *Alice*, *Selma*, *Maja*, *Sally*, *Tindra* och *Doris* de tio vanligaste namnen på tikar 2012 i CHR. Många namn är bekanta som vanliga förnamn på dagens småflickor, något som jag återkommer till.

Tabell 2. De 20 vanligaste namnen på hanhundar i Centrala hundregistret (utdrag 2013-01-14).

Plac.	Namn, inkl. varianter	Antal	Plac.	Namn, inkl. varianter	Antal
1	Ludde	3590	11	Simba	1686
2	Bamse	3269	12	Hugo	1684
3	Sigge	3169	13	Ville	1571
4	Rocky	2497	14	Buster	1561
5	Charlie	2394	15	Leo	1549
6	Zorro	2203	16	Diesel	1529
7	Tyson	1847	17	Lukas	1510
8	Ozzy	1776	18	Gizmo	1490
9	Max	1725	19	Caesar	1452
10	Elvis	1712	20	Rex	1408

De tio vanligaste hanhundsnamnen är efter lemmatisering: *Ludde*, *Bamse*, *Sigge*, *Rocky*, *Charlie*, *Zorro*, *Tyson*, *Ozzy*, *Max* och *Elvis*. Ett namn som *Tyson* stavas på många olika sätt i hundregistret: *Tyson*, *Tyzon*, *Taizon*, *Tayson* osv., former som alltså är sammanförda här. Det tycks som om dagens hundägare har en förkärlek för att använda bokstaven *Z* i stället för *S* i vanliga namn.

Det är stor överensstämmelse mellan de namn vi ger till tikar och dem vi ger till småflickor idag, vilket visas i tabell 3.

Tabell 3. De 20 vanligaste tiknamnen i CHR jämfört med deras placering på listan över namngivna flickor 2012.

1	Molly (9)	11	Nova (26)
2	Wilma (11)	12	Lisa (72)
3	Bella	13	Mimmi
4	Ronja (69)	14	Lady
5	Alice (1)	15	Ebba (6)
6	Selma (34)	16	Zita
7	Maja (5)	17	Elsa (2)
8	Sally	18	Kajsa
9	Tindra (71)	19	Freja (21)
10	Doris	20	Isa

De rödmarkerade namnen i tabell 3 är namn som också finns bland de hundra vanligaste förnamnen givna till småflickor 2012. De flesta populära tiknamnen ligger alltså högt på 100 i topp-listan för namn på småflickor; inom parentes visas placeringen på topplistan för flickor år 2012. De populära hundnamnen *Alice*, *Ebba*, *Elsa*, *Maja* och *Molly* finns alltså också bland de tio vanligaste flicknamnen. Det råder stor överensstämmelse mellan namn på tikar och namn på småflickor. Tolv av de vanligaste hundnamnen ligger på listan över de hundra vanligaste flicknamnen 2012 (rödmarkerade) som gavs till mellan 1000 och 1300 flickor. Till det kommer fem namn som mellan 50 och 120 flickor fick förra året; dessa är grönmarkerade. Bland de populäraste tiknamnen är det egentligen bara *Mimmi*, *Lady* och *Zita* som helt klart är mer hund- än flicknamn.

Däremot finns det endast sju pojknamn på topplistan över populära hanhundsnamn: *Sigge*, *Charlie*, *Max*, *Hugo*, *Ville*, *Leo* och *Lukas*, som alla gavs

till fler än 100 pojkar under 2012. Ett namn, *Elvis*, hade dessutom fler än 40 bärare bland pojkarna. Vi kan konstatera att det bland de vanligaste namnen för hanhundar finns ett större förråd av namn som inte samtidigt är populära dopnamn. På hundnamnslistan finns däremot flera namn som har burits av människor, antingen fiktiva eller verkliga: *Rocky*, *Zorro*, *Tyson*, *Ozzy* och *Caesar*. Det sistnämnda är ju ett av de antika namnen som också tidigare var så vanliga som hundnamn. Några namn bland de tjugo vanligaste som framför allt används som djurnamn är *Bamse*, *Simba*, *Buster*, *Diesel*, *Gizmo* och *Rex*. Alla dessa används även som namn på katter och mindre sällskapsdjur, och de flesta kan också vara smeknamn (och ibland dopnamn) på människor.

Bland dagens kattnamn finner vi ett könsmönster som liknar hundnamnens; många namn på honkatter är samma som på småflickor, medan hankatter oftare ges mer »kattcenterade» namn som inte är desamma som småpojkar (Leibring 2012). Samma könsbaserade skillnader beträffande hundnamn har iakttagits i Tyskland (Schaab 2012) och Danmark (Hansen 1999).

Hundnamnens uppbyggnad

Språkligt sett är hundnamnen framför allt tvåstaviga, något som redan John Bernström (1962 s. 74) anmärker om de fornnordiska namnen. Tvåstaviga namn är lätta att uttala och ropa när man ska kalla på hunden. Bland de 500 vanligaste namnen i CHR har endast 30 namn fler än två stavelser. De namnen är ofta personförnamn – något fler kvinnonamn än mansnamn. Som kontrast finns 33 enstaviga namn; 30 används om hanhundar och bara tre om tikar (*My*, *Rut* och *Tess*).

Vilka språkliga markörer finns som skiljer ut tik- respektive hannamn? Könstillhörigheten syns främst på slutstavelsen, precis som det gör i många av våra personförnamn.

Tiknamn markeras med *-a*, *-an*, som i namnen *Flisa* och *Flisan*. Många hundnamn som också är vanliga flicknamn slutar likaså på *-a*: *Bella*, *Maja*, *Wilma* osv. Att *-a* markerar kvinnligt kön går tillbaka på den gamla genusbøjningen i nordiska språk där många feminina ord, särskilt s.k. svaga substantiv, slutar på *-a*.

Namn som används för hanhundar slutar ofta på *-e*, *-en*: *-e* är den gamla ändelsen för svaga maskulina substantiv. Många hanhundsnamn slutar också på *-o*, t.ex. *Bonzo*, *Bilbo*, *Nitro*. Ett undantag är *Garbo*, ett namn som bärs av nästan enbart tikar. Kopplingen till den gudomliga Greta är väl fortfarande så stark att den står över det språkliga.

Namn som slutar på *-i*, *-ie* eller *-y* (*Chilli*, *Dixie*, *Foxy*, *Jackie*) kan däremot ofta ges till både tikar och hanhundar – om namnen som personnamn inte är starkt könsbundna. Jag har inte gått igenom alla namn i CHR, men bland de 500 vanligaste är det fler namn med dessa slutvokaler som används om tikar. Att en majoritet av vanliga *i/y*-namn ofta används till både tikar och hanhundar har visats av Johanna Othén (2007).

Varifrån hämtas dagens hundnamn?

Som redan framgått utgörs en stor del av dagens hundnamnsförråd av vanligt förekommande personförnamn. Detta uppmärksammades i detalj 1999 av Ann-Christin Mattisson i artikeln »Kom nu Monika så går vi»; även Nils Palmberg pekade på samma utveckling redan 1964. Jag återkommer till vilka grupper av personförnamn som kan urskiljas. Hundar kan också ges namn hämtade från vårt vanliga efternamnsförråd (*Jonsson, Bergman* osv.), men sådana namn är inte lika vanliga som förnamnen.

En annan viktig namnkälla är det befintliga förrådet av äldre hundnamn, särskilt för hanhundar. Många namn som jag redovisat i den historiska genomgången används fortfarande. Jag har undersökt förekomsten av vissa hundnamn, förtecknade hos Nordlander (1880) och Karlsson (1987), i CHR och funnit att *Karo* har 70 bärare. De flesta av dem är brukshundar men namnet bärs också av en chihuahua. Den trogne *Fido* har hela 170 namnbärare, utspritt över alla rastyper. *Trofast* heter nio hundar medan rubrikens *Trogen* får nöja sig med fem; av bärarna är tre av blandras, en gotlandsstövare och en vit älghund. Det humoristiska *Gissa* (som svarar på frågan »Vad heter hunden?») bärs av hela 79 hundar, från chihuahua till schäfer, och de från Runius dikt 1650 kända namnen *Klinga* och *Jäger* har 96 respektive 95 bärare, mest jakthundar. Namnet *Pompe* lever också vidare med 166 bärare.

Ytterligare en grupp hundnamn utgörs av lån av kända personers eller gestalters namn, både förnamn och efternamn. Det kan vara både verkliga och fiktiva gestalter. Det här är ju också en gammal grupp, känd åtminstone sedan medeltidens England (Walker-Meikle 2012). Antikens gudar, gudinnor och hjältar vistas gärna även i dagens hundkorgar. Bland de 500 vanligaste namnen finns bl.a. *Afrodite, Apollo, Ares, Diana, Eros, Flora, Herkules, Luna, Zeus* och – naturligtvis – *Pluto*. Det sista kan förstås vara – eller är snarare säkert – inspirerat av Disney-figuren.

Lapphundstiken Luma hade med sig kennelnamnet Sjaunjas Clara när hon kom till sin nya familj. Men ägarna ville inte att tiken skulle ha ett människonamn, så dottern fick i uppdrag att ge henne ett mer neutralt, gärna samisktklingande namn. Namnet Luma hämtades från wii-spelet Super Mario Galaxy, där det fanns ett stjärnbarn som hette Luma, och i en lulesamisk ordbok fanns ett nästan likalydande ord. Valpen döptes till Luma. (Foto Osva Olsen.)

Med namnet *Pluto* kommer jag in på undergruppen figurer ur samtida fiktion (böcker, serier, filmer, tv-program, dataspel osv.). Självklart inspireras hundägare av sådana namn; både fiktiva hundar och andra figurer kan vara namnlåtare. I topp bland hanhundarna finns *Ludde* och något längre ned på listan *Simba*, som visserligen är ett lejon men dock en populär fiktiv gestalt, som fått låna sitt namn till såväl hundar som katter och smådjur (Leibring 2007 s. 54). *Lufsen* ligger inte långt efter i popularitet, och inte heller *Balto* saknas. Andra Disney-figurers namn i CHR är *Mimmi*, *Musse*, *Baloo*, *Mufasa*, *Chiara* och *Nala*. Bland fiktiva personer ur filmens värld finns de redan nämnda *Rambo*, *Rocky* och *Zorro*. Andra hundnamn kommer från Sagan om Ringen som *Aragorn*, *Arwen*, *Frodo* och *Bilbo*. Liksom bland barnens namn har Astrid Lindgren gjort avtryck på hundnamnsbeståndet; *Mio*, *Pippi*, *Kajsa Kavat*, *Maddicken*, *Skorpan* och *Birk* är några exempel – och, förstås, *Ronja*, ett namn som började användas som djurnamn något innan det kom in i personnamnsbeståndet. Det är en inte ovanlig gång – ett nytt namn prövas först på djur och faller det väl ut kan namnet också börja ges till barn (Leibring 2005 s. 122). Bland existerande kända personer ur populärkultur och idrottskretsar finns som hundnamn allt från *Messi* till *Paris Hilton*, *Tyson* och *Ozzy*, som redan nämnts, efter boxaren Mike Tyson respektive artisten Ozzy Osbourne. Just dessa namn är nu så inkorporerade i hundnamnsbeståndet att de ursprungliga namnlåtarna nog inte alltid är aktuella hos namngivarna.

En studie av namnlån från utvalda semantiska fält kräver egentligen att varje namngivare intervjuas, eftersom varje persons namnförråd och associationer till namn är individuella, men jag vill här beröra ett par ganska genomskinliga namngrupper. Den första gäller adjektiv med positiv innebörd, gärna engelska. Namnen *Happy* och *Lucky* är två fina exempel på detta. Svenska adjektiv med positiv klang tycks ha varit vanligare tidigare: *Flink* och *Munter* har nu blott fyra resp. sju bärare men finns från flera landskap i Nordlanders material (1880 s. 419).

Ett annat semantiskt fält innehåller namn som anspelar på alkohol, ofta varumärken eller sortbeteckningar. Innan jag närstuderade materialet var jag av den uppfattningen att de flesta namn av typen *Whisky* och *Tequila* var mer eller mindre könsneutrala som hundnamn. Där hade jag fel. Visst ges somliga namn till båda könen, men man ser en könsskillnad så att fler hanhundar får starkspritsnamn (*Whisky*, *Cognac*, *Arrak*, *Chivas*), medan vinnamn (*Chablis*, *Chardonnay*, *Chianti*) oftare ges till tikar. *Tequila* är också främst ett tiknamn – säkert på grund av sitt slut-*a*, medan namn på likörer är mer könsneutrala. *Tequila* har också använts som flicknamn (www.scb.se). Det kan säkert finnas flera förklaringar till varför hundar (och katter) får namn som anspelar på alkohol, men en orsak som framförts är färgliknelser (Meldgaard 1993 s. 19). Man kan också tänka sig att namn på starka drycker har en klang av lyx och ledighet passande för ett sällskapsdjur; man kan jämföra med Bjarne Rogans (1994 s. 90) iakttagelser av att nöjesbåtar inte sällan har namn av denna typ.

En stor namngrupp i CHR är den som innehåller variationer och nyskapade namn. Här har vi av förklarliga skäl inte så många bärare per namn, men det finns en fin uppfinningsrikedom hos hundägare. Somliga variationer av vanliga namn tillkommer säkert när uppfödarnamnet ges. Kullsyskon ska ju ofta ha namn inom samma sfär och då får den språkliga fantasin fritt spelrum. Exempelvis är dalmatinersyskonen Gandiano och Gandomini ensamma om sina respektive namn i CHR, liksom Rhodesian Ridgeback-trion Kafuta, Kahimba och Kanda.

Vilka typer av personförnamn ges till hundar?

Jag har redan visat att samma namn som med förkärlek ges åt nyfödda barn, särskilt flickor, gärna ges till våra fyrbenta vänner, som *Alice* och *Wilma*. Namn som är internationellt (läs: engelskt) gångbara bland barn fungerar också på hundar. *Amy*, *Alvin*, *Annie*, *Jack*, *Jason*, *Melvin* och *Milton* är några exempel.

Några andra grupper av förnamn som man finner i CHR är sådana som knappt används på småbarn idag, namn som har getts till färre än tio barn per år under 2000-talet. Inom namnforskningen förekommer begreppen tregenerationerscykel eller »oldeforældrenavn». Med det menas att många namn återkommer efter tre generationer eller efter ca 90 år (Meldgaard 2001 s. 28). Däremellan betraktas namnen av de unga föräldrarna som omoderna eller som alltför lika deras egna namn. De senaste åren har de korta tjugotalsnamnen, som *Sture*, *Tage* och *Åke*, börjat komma tillbaka. Somliga av dem är rejält populära som hundnamn; *Sture* har t.ex. 244 bärare i CHR. Där finns också indikationer på att personnamn som var populära på 1930- och 1940-talen så smått börjat användas. Några exempel: *Lennart* bärs av 80 hundar – ytterst få småpojkar har fått namnet de senaste tio åren – *Leif* heter 48 hundar, *Göran* över 50, *Gunnel* och *Bengt* ca 40 vardera. Det förefaller som om vissa omoderna namn först återintroduceras som djurnamn för att sedan tas i bruk som namn på småbarn.

Också de klassiska namnen, alltså namn på gudar och gudinnor, ges till både hundar och barn idag. *Flora* och *Iris* är populära flick- och tiknamn. Ur nordisk mytologi har vi på samma sätt hämtat namnen *Tor*, *Freja* och *Loke* som alla används till både två- och fyrbenta småttingar.

Olika hundraser – olika namn?

Att hundens funktion avspeglas i dess namn har flera tidigare forskare framhållit (Cederström 1890; Palmborg 1964; Karlsson 1987; Othén 2007). Till viss del stämmer detta också idag, trots det massiva inflödet av personnamn inom alla raser. Framför allt syns funktionen när man studerar namn på jakthundar; de får fortfarande oftare traditionella hundnamn. Och så har det varit så långt tillbaka vi kan följa hundnamnen.

Man kan också fråga sig om en tuff hund får ett tufft namn. Frågan kanske ska ställas så: ger en tuff ägare ett tufft hundnamn? Till viss del tycks detta stämma, åtminstone om man ser på en ras som American Staffordshire Terrier där namn som *Akilles*, *Attila*, *Killer*, *Lucifer* och *Stalin* används på hanhundar. Bland tiknamnen finns däremot inte samma tendens; de vanliga personförnamnen är mest frekventa också där. Att det inte funnits så många kvinnliga tuffingar i historia och populärkultur kanske spelar in.

Namnen kan också associeras till hundrasen. Rasens ursprungsland kan inspirera: finnspetsar kan få finska namn och japanska raser får japanska namn som *Akiro* och *Akita* (Leibring 2007 s. 51). Det har redan Nils Palmborg (1964) iakttagit, och både böcker (Hedlund 2003) och Internet-sajter finns, där namnförslag ges med utgångspunkt i olika hundrasers ursprung.

Också rasbenämningar kan vara namninspirerande. Några affenpinschers i CHR bär namnet *Affe* och för bulldoggar och bullterriers används en uppsjö namn som börjar på *Bull-*, t.ex. *Bullan*, *Bull-Bull*, *Bullen*, *Bullert* och *Bulten*.

Till frågan om hur olika raser namnges på olika sätt hoppas jag kunna återkomma vid ett senare tillfälle, och då efter att ha intervjuat hundägare om deras syn på namn och namngivning.

Könsneutrala hundnamn

Från äldre tid och även från vår tid finns exempel på att ett och samma hundnamn används oavsett hundens kön. I de estlandssvenska bygderna tillämpades ofta principen att hundar på en viss gård ärvde namnet efter varandra (Nils Tiberger 1972 s. 71). Ingvar Svanberg (2002 s. 67) visar på samma förhållande från Färöarna. Och det finns gott om hundnamn i Sverige idag som ges till båda könen. Som jag redan påpekat gäller det ofta namn som slutar på *-i*, *-ie*, *-y*, om namnet inte samtidigt är starkt könskodat som personnamn. Som jag också redan visat hör även vissa alkoholrelaterade namn hit. Ytterligare två grupper med könsöverskridande namn är engelska ord, t.ex. *Ace* och *Ice*, samt varumärken (dit ju alkoholbeteckningarna hör). Några exempel på andra varumärken som används till hundar av båda könen är *Adidas*, *Chanel* och *Pepsi*.

Varför får tikar oftare personförnamn?

En fråga som återkommit i texten är varför tikar oftare får och tycks ha fått personförnamn. Det här gäller ju inte enbart hundar utan även katter och – åtminstone de senaste hundra åren – kor. I Sveriges äldre agrarsamhälle fick kor oftast inte mänskliga förnamn. Där fanns i stället en rik uppsättning av art- och köns-specifika ko- och getnamn, och det är naturligtvis frestande att göra en genusrelaterad koppling till förhållandet att dessa djur sköttes av kvinnor. När det or-

ganiserade avelsarbetet inleddes vid 1800-talets slut, och det formella ansvaret för nötkreaturen övertogs av män, gjorde kvinnonamnen sitt inträde i ladugårdarna i stor skala, och de traditionella konamnen, ofta bildade utifrån djurens utseende eller egenskaper, försvann. Det kan ha varit enklare för män att ge kor i de nya stora besättningarna vanliga kvinnonamn, som de redan hade i sina individuella onomastikon, än vad det varit för kvinnor på bondgårdarna som hade en närmare relation till varje enskilt djur (Leibring 2000 s. 423).

Redan Johan Nordlanders 1800-talsmaterial innehåller färre tiknamn bland de traditionella hundnamnen, men detta diskuteras inte närmare. Företeelsen kan möjligen förklaras med att hundnamnen tidigare inte varit lika könsbundna (se ovan) och att den maskulina normen i samhället gjorde att maskulina namn kunde användas också om tikar. Idag ses det måhända som lättare att genom namnet förmänskliga en tik som upplevs som mildare och vänligare än en hanhund. Förhållandet att många fiktiva hundar är hanhundar och att namninspiration hämtas från dem gör att det generellt finns ett större förråd av traditionella namn på hanhundar. De populära pojknamnen blir därför inte lika dominerande som flicknamnen bland hundnamnen. Hanhundar ges dock mänskliga efternamn, liksom tidigare oxar och tjurar (se ovan), så den totala andelen personnamn hos hanhundar är större än om bara personförnamnen räknas.

De många tvåstaviga flicknamnen av typen *Elsa* och *Molly* som är populära idag passar bra in i hundnamnsmallen. En del vanliga pojknamn, som *William* och *Alexander*, är längre och mer komplicerade och fungerar därför inte lika väl som hundnamn. Det gör däremot kortformerna *Wille* och *Alex*; de är också vanliga som hundnamn. Frågan om olika källor och ursprung till de båda könsens hundnamnsförråd förtjänar att undersökas ur ett bredare internationellt perspektiv.

Avslutning

Dagens hundnamn i Sverige skiljer sig rätt mycket från hundnamnen vid 1800-talets slut, särskilt i förhållandet mellan olika namngrupperns storlek. De traditionella namnen lever kvar men används mest på jakt- och brukshundar, alltså hundtyper eller funktioner som var vanliga redan för hundra år sedan. Personförnamn på hundar användes också på 1800-talet. De har kanske alltid funnits, men i vår tid har de ökat och många fler hundar bär dem. Den tyska hundnamnsforskaren Eva Schaab (2012) kan visa på liknande strukturer i dagens Tyskland; personnamn av olika slag (förnamn, efternamn, smeknamn) bärs av närmare tre fjärdedelar av hundarna i hennes material. Hundens inträde som fullvärdig familjemedlem i hemmet, utan egentliga plikter annat än som sällskap och kanske sportpartner, har naturligtvis gjort det lättare att namnge den efter samma mönster som man namnger sina barn. Steget mellan vaggan och hundkorgen är inte långt i dagens urbaniserade samhälle, inte enbart i Sverige. Utvecklingen tycks vara densamma i åtminstone hela Nord- och Västeu-

ropa. Det ska bli mycket intressant att följa om och hur hundnamnsförrådet förändras när nya personförnamn, som ljudmässigt kanske inte fungerar lika bra som hundnamn som många av dagens populära namn, kommer på modet.

Källor och litteratur

Otryckta

CHR = Centrala hundregistret. Jordbruksverket, Jönköping. Utdrag på cd gjort 2013-01-14.

Jordbruksverket, Jönköping. www.jordbruksverket.se.

Statistiska centralbyrån, Stockholm. Namnstatistik. www.scb.se/Namn.

Värmlandsarkiv, Karlstad: Bouppteckningar från Jösse och Älvdals härad, Värmlands län, 1747–1830. Tillgängliga via sok.riksarkivet.se/bouppteckningar.

Tryckta

Ainiala, Terhi, Saarelma, Minna & Sjöblom, Paula, 2012: Names in Focus. An Introduction to Finnish Onomastics. Helsinki.

Andersson, Thorsten, 2009: Zum Aufbau des Onomastikons. I: Teoretické a komunikační aspekty proprií. Prof. Rudolfa Šrámkovi k životnímu jubileu. Ed. Milan Harvalík, Eva Minářová & Jana Marie Tušková. Brno. S. 11–18.

Anttila, Elina, 1994: Finländska hundnamn. Motiv och lexikaliska typer. I: Övriga namn. Handlingar från NORNA:s nittonde symposium i Göteborg 4–6 december 1991. Red. Kristinn Jóhannesson, Hugo Karlsson & Bo Ralph. Uppsala. S. 129–137.

Bernström, John, 1962: Hundar. I: Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid vol. 7. Malmö. Sp. 64–74.

Blomqvist, Marianne, 2011: Våra fyrfota vänner har också namn. Helsingfors.

Cederström, Carl, 1890: Om Hundnamn. I: Svenska Jägarförbundets nya tidskrift 28. S. 190–193.

Dobnig-Jülch, Edeltraud, 1977: Pragmatik und Eigennamen. Untersuchungen zur Theorie und Praxis der Kommunikation mit Eigennamen, besonders von Zuchttieren. Tübingen.

Ericsson, Gustaf, 1989: Folklivet i Åkers och Rekarne härad. 1. Arbete och redskap. Anteckningar för 1830–1840-talen. Utg. av Magdalena Hellquist. Uppsala.

Fritzner, Johan, 1886–96: Ordbog over Det gamle norske sprog. 1–3. Kristiania.

Furtenbach, Börje, 1987: De svenska soldatnamnen och deras betydelse för släktnamnsgbildningen. I: *Studia anthroponymica Scandinavica* 5. S. 57–90.

Hansen, Lena P., 1999: Hvad hedder hunden? Hundenavne før og nå. København.

Hedlund, Mimmi, 2003: All världens namn för hundar, hästar och katter. Ett kulturhistoriskt namnlexikon med 10 000 passande namn för våra husdjur. Visby.

Karlsson, Hugo, 1987: Hundnamn i Sverige ca 1650–1800. I: Nionde nordiska namnforskarkongressen. Lund 4–8 aug. 1985. Red. Göran Hallberg, Stig Isaksson & Bengt Pamp. Lund. S. 81–94.

Leibring, Katharina, 2000: Sommargås och Stjärnberg. Studier i svenska nötkreaturnamn. Uppsala.

— 2005: Einige Gedanken über die Zukunft der Namenforschung aus schwedischer Perspektive. I: Namenforschung morgen. Ideen, Perspektiven, Visionen. Hrsg. von Andrea Brendler & Silvio Brendler. Hamburg. S. 117–127.

- 2007: Kootstra, Simba och Chikai. Inlånade husdjursnamn. I: Namn och mångkultur – flerspråkiga miljöer och kulturella influenser. Föredrag vid Ortnamnssällskapets i Uppsala 70-årsymposium 21–22 oktober 2006. Uppsala. S. 47–56.
- 2012: Staffan i den svenska kattnamnsskatten. I: Namn på stort och smått. Vänskrift till Staffan Nyström på 60-årsdagen den 11 december 2012. Red. Katharina Leibring et al. Uppsala. S. 141–148.
- Malmstedt, Göran, 2002: Bondetro och kyrkoro. Religiös mentalitet i stormaktstidens Sverige. Lund.
- Mattisson, Ann-Christin, 1999: »Kom nu Monika så går vi.» Om namngivning av hundar. I: Runor och namn. Hyllningsskrift till Lena Peterson den 27 januari 1999. Red. Lennart Elmevik & Svante Strandberg. Uppsala. S. 55–62.
- Meldgaard, Eva Villarsen, 1993: Kattens navn. 2000 danske kattenavne. Værlose.
- 2001: Den store danske navnebog. 4 udg. København.
- Möller, Daniel, 2011: Fänad i helgade grifter. Svensk djurgravsposi 1670–1760. Lund.
- Nordlander, Johan, 1880: Norrländska husdjursnamn samlade ock ordnade. I: Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen ock svenskt folklied 1:9. S. 374–445.
- Nübling, Damaris, Fahlbusch, Fabian & Heuser, Rita, 2012: Namen. Eine Einführung in die Onomastik. Tübingen.
- Nyström, Staffan, 1998: Names in the Mind. Aspects of the Mental Onomasticon. I: Proceedings of the XIXth International Congress of Onomastic Sciences. Aberdeen, August 4–11 1996. Vol. 1. Ed. W. F. H. Nicolaisen. Aberdeen. S. 229–235.
- Othén, Johanna, 2007: »Lisa och Linus, Lady och Lufsen. En studie av vårt samtida kynonomastikon». (C-uppsats, Inst. f. nordiska språk, Uppsala universitet.)
- Palmborg, Nils, 1964: Under hundstjärnan. Stockholm.
- Redmonds, George, 2004: Names and History. People, Places and Things. Hambledon–London.
- Rogan, Bjarne, 1994: Navn eller nummer? Motiver for navngiving av ting. I: Övriga namn. Handlingar från NORNA:s nittonde symposium i Göteborg 4–6 december 1991. Red. Kristinn Jóhannesson, Hugo Karlsson & Bo Ralph. Uppsala. S. 81–100.
- SAG 2 = Svenska Akademiens grammatik 2. Ord. Av Ulf Teleman, Staffan Hellberg, Erik Andersson. 1999. Stockholm.
- Schaab, Eva, 2012: Von Bello zu Paul. Zum Wandel und zur Struktur von Hunderufnamen. I: Beiträge zur Namenforschung 47:2. S. 131–161.
- Svanberg, Ingvar, 2002: Bokessay. I: Tidsskrift för kulturforskning 1:1. S. 63–69.
- Tiberg, Nils, 1972: Estlandssvenska husdjursnamn. Uppsala.
- Walker-Meikle, Kathleen, 2012: Medieval Pets. Woodbridge.

